

impunity, 8 February 2005 / United Nations. URL: <https://undocs.org/E/CN.4/2005/102/Add.1>

8. S/25500 Report of the UN Truth Commission on El Salvador, 1 April 1993 / El Equipo Nizkor. URL: <http://www.derechos.org/nizkor/salvador/informes/truth.html>

9. Final Agreement to End the Armed Conflict and Build a Stable and Lasting Peace, 2016 / Presidencia de la Republica. URL: <https://cutt.ly/9Yhr9FS>

10. Promotion of National Unity and Reconciliation Act 34 of 1995 / Truth and Reconciliation Commission. URL: <https://justice.gov.za/legislation/acts/1995-034.pdf>

Шевчук Ярина Степанівна

*здобувач вищої освіти інституту права, психології
та інноваційної освіти*

Національного університету «Львівська політехніка»

ЩОДО МЕТОДІВ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Корупція – морально-етична проблема, з якою людство стикається уже не перше століття. Питання протидії цьому явищу є особливо актуально для держави, що декларує демократичні напрями розвитку.

Для вирішення проблеми корумпованості органів публічної влади існують три можливі підходи. Перший, основний – це посилення законів по боротьбі з корупцією та підвищення ризику покарання за неї. Як приклад тут можна навести феномен Сінгапуру, який за кілька десятків років з однієї з найбільш корумпованих країн Азії перетворився в одного з лідерів рейтингу CPI [3]. Колишній прем'єр-міністр Сінгапуру Лі Куан Ю говорив: «Хочете побороти корупцію? Посадіть трьох своїх друзів. Ви точно знаєте за що, і вони також знають за що». Основною ланкою боротьби з корупцією в Сінгапурі стало Бюро з розслідування випадків корупції, в яке могли звертатись усі громадяни та вимагати відшкодування збитків. Також було посилене законодавство за надання хабаря, або за відмову від участі в антикорупційних розслідуваннях. За це чиновники звільнялись цілими відділами [1].

Другий спосіб зменшення корупції – це можливість створення економічного механізму, що дозволить посадовим особам збільшити свої доходи не порушуючи закон.

Останній спосіб – посилення ролі ринкової економіки і конкуренції, яка зменшить розмір потенційного прибутку.

Розпуск корумпованих органів влади – це метод, який часто використовується в Україні. Для прикладу, що донедавна одною з найбільш корумпованих державних установ в Україні була Державна Архітектурна Будівельна Інспекція «ДАБІ», яка реалізовувала державну політику в сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду. В 2020 році було прийнято рішення про ліквідацію ДАБІ та створення нової єдиної державної електронної системи в сфері будівництва. 15 вересня 2021 року роботу ДАБІ було припинено повністю. Замість неї почала функціонувати Державна інспекція архітектури та містобудування [2]. За твердженням представників влади Інспекція працює «прозоро», довідки видаються автоматично (електронно) без контакту з чиновниками. Таким чином полегшилися можливості будівництва, очікуються значні інвестиції на цьому ринку, і, як наслідок, відбувається покращення економічної ситуації в країні. Так само, як і ДАБІ, прикладом боротьби з корупцією може слугувати ліквідація ДАІ 18 листопада 2015 року [3]. Проте звернемо увагу, що не безпосередньо ліквідація органу, а зміна методів роботи у певній сфері є основним напрямком необхідних трансформацій.

В країнах з розвинутою економікою та демократичним суспільством боротьба з корупцією відбувається постійно: чиновники на видноті, судова система працює, громадянське суспільство має можливість контролювати політичний істеблішмент шляхом виборів, через верховенство права. Прикладом може стати особа колишнього федерального канцлера Австрійської республіки С. Курца, який після того, як був помічений в офшорному скандалі Pandora Papers, подав у відставку[4]

В країнах з перехідною економікою, або в країнах, що розвиваються, боротьба з корупцією здійснюється в принциповому порядку, шляхом здійснення певних законів, механізмів,

та спеціальних антикорупційних органів. Прикладом знову ж таки може стати Сінгапур.

В Україні боротьбою з корупцією займаються одразу кілька незалежних урядових організацій: Національне агентство з питань запобігання корупції; Агентство з розшуку та менеджменту активів; Національне антикорупційне бюро України; Спеціалізована антикорупційна прокуратура; Вищий антикорупційний суд; Комітет ВРУ з питань антикорупційної політики.

Хоча, велика кількість антикорупційних органів свідчить швидше про небажання подолати корупцію на всіх рівнях суспільства, ніж про зворотнє. Організації не взаємодіють з собою а скоріше перебувають у стані «холодної війни» як в свій час було між НАБУ та САП.

Зараз на прикладі України ми бачимо, як корупція впливає на економіку та поглиблення соціальної нерівності населення. За даними експертів державний бюджет України втрачає щорічно 455 млрд гривень через корупційні схеми, а також приблизно 500 млрд грн потенційних інвестицій., які наша країна не отримує через такі схеми. Це дані, які так чи інакше звели різні дослідники. Якщо брати офіційну статистику, то на сайті ДБР на початку жовтня 2021 року вказано, що системна корупція в Києві може коштувати громаді 10 млрд гривень при бюджеті Києва 60 млрд, що становить 15 % [5]. Ця ситуація в тих чи інших масштабах характерна для країни в цілому.

Отже, з корупцією потрібно боротися будь-де, в будь-яких умовах або країнах, бо вона дає незворотній вплив на економіку та суспільство в цілому. Робимо висновок, що з економічної точки зору корупція викликає:

1. Втрати податків, які крадуться на корупційних схемах.
2. Зниження та припинення інвестицій в економіку країни.
3. Неефективний розподіл державних коштів, який призводить до падіння економіки.
4. Розорення дрібного і не тільки бізнесу, який не може протистояти корупції.
5. Втрата ефективності роботи державного апарату через виникнення корупційних перешкод.

Джерела:

1. Сінгапурська модель боротьби з корупцією URL: http://www.lsej.org.ua/2_2014/14.pdf

2. Про ліквідацію Державної архітектурно-будівельної інспекції та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : постанова КМУ від 13 березня 2020 р. № 218 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/218-2020-%D0%BF#Text>

3. Наказ « Про ліквідацію Департаменту Державної автомобільної інспекції МВС України, Центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС, управлінь Державної автомобільної інспекції ГУМВС, УМВС України в Автономній Республіці Крим, областях » : наказ МВС України 30.11.2015 № 1532. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=0B8HCA69B8>

4. В Австрії після корупційного скандалу склав присягу новий канцлер URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2021/10/11/7310104/>

5. Системна корупція київської влади URL: <https://dbr.gov.ua/news/sistemna-korupciya-kiivskoi-vladi-mozhe-koshtuvati-miscevij-gromadi-10-mlrd-griven-shhoroku>

Науковий керівник – д.ю.н., професор, професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права Національного університету «Львівська політехніка» Жаровська І. М.

Шеляженко Юрій Вадимович

асистент кафедри державно-правових дисциплін

Університету економіки та права «КРОК»,

член Правління міжнародної громадської організації

European Bureau for Conscientious Objection (м. Брюссель, Бельгія)

ПОРУШЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА СУМЛІННУ ВІДМОВУ (CONSCIENTIOUS OBJECTION) ВІД ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЮРИДИЧНОГО ГАРАНТУВАННЯ ЦЬОГО ПРАВА

Сумлінна відмова від військової служби (conscientious objection to military service), яку іноді також називають ідейною відмовою або відмовою з мотивів сумління, відноситься до прав людини, гарантії яких сформульовані в офіційній